

Titkári beszámoló a Szakosztály 1966-68 évi
tevékenységéről.

Dr. Báldi Tamás

Tisztelt Szakosztály!

A Szakosztály programjának terebélyesedésével mind kívánatosabbá válik munkaszervezésünk továbbjavítása, eredményeink és feladataink minél szélesebb körben való megvitatása. Ennek a kívánalomnak a jegyében engedjék meg, hogy rövid visszapillantást tegyek az utóbbi három évre és ezzel kapcsolatban néhány gondolatomnak is kifejezést adjak.

A statisztikai vizsgálódás kedvező fényt vet a Szakosztály munkájára. 1966-ban 8 szakülésen ill. klub-délutánon átlagosan 25 tagtársunk, 1967-ben 7 szakülésen átlag 43 tagtársunk, míg 1968-ban 10 szakülésen átlag 25 tagtársunk vett részt. Tartottunk sikeres nagyrendezvényeket, amilyenek az 1965-ös mikropaleontológiai kollokviumot követő paleoökológiai és evolúciós kollokviumok voltak 1967-ben, igen sok résztvevővel. E kollokviumokon éppugy, mint "egyszerű" előadóüléseinken gyakran hangzottak el gyümölcsöző viták.

Nem feledkeztünk meg az egészen fiatalokról sem. Előadóüléseinken egyre gyakrabban mutatkoznak be olyan tagtársaink, akik még tanulmányaikat folytatják vagy épphogy befejezték. 1967-ben külön előadóülést szerveztünk a részükre. E folyamatot úgy vélem a jövőben is támogatni, sőt serkenteni kellene.

Az "Őslénytani Viták" 1963-tól eddig megjelent 10 füzete értékes közleményeket tartalmaz és a szerzők

sorában illusztris szakemberekkel dicsekedhet. E füzetek megjelenésének technikai kivitele azonban elég sok nehézséggel jár, ami részben azzal is kapcsolatos, hogy csak magyar nyelvű, ábra nélküli cikkeket tudunk közölni, honorárium nélkül. A szerzők és szerkesztők részéről ilymódon jelentős társadalmi munkát igényel a Magyarhoni Földtani Társulat és a MTE Sz dolgozóinak pedig többletmunkát jelent a "Viták" közreadása. Ennek ellenére a minden oldalról megnyilvánuló megértés és készséges munkavállalás lehetővé tette az eddigi tíz füzet megjelenését és reméljük, hogy a Szakosztály tagságának eddiginél is aktívabb támogatásával a jövőben biztosítva lesz az "Őslénytani Viták" folyamatos kiadása. Az előbbieken említett nehézségek okozták például az olyan zökkenőket, hogy 1968-ban egyetlen füzet sem került szétosztásra. A "kihalás" veszélyét azonban remélhetőleg elkerüli, mivel a 11. füzet már készen van és a 12. füzet anyaga is körvonalazódik.

Mindenesetre az "Őslénytani Viták" sorozata olyan publikációs lehetőséget biztosít tagtársainknak, melyet nem szabad lebecsülni. Ma már külföldön is egyre elterjedtebbek a hasonló kiadványok, melyeknek előnyei közé tartozik az olcsóság és gyorsaság. Fel lehetne használni az "Őslénytani Viták"-at például szemlék írására, nagyobb jelentőségű őslénytani könyvek ismertetésére is. Bejelentések publikációs rögzítésére éppoly alkalmas, mint reflexiók, vitairatok közzetésére. Vitatott témákról szóló fontosabb előadások szövegét előre közre adhatjuk az "Őslénytani Viták" hasábjain, és így a vitapartnerek gondos felkészülését, ezzel a vita nivójának és hasznosságának emelését elősegíthetjük.

Egy másik terület, ahol úgy érzem lehetőségeinket nem aknáztuk ki kellőképpen, az a vidékkel való kapcsolatunk. Sajnálatos, hogy Szakosztályunk a szó szoros értelmében vett "pesti" szakosztállyá vált. Igaz, ennek objektív oka is van, nevezetesen az, hogy vidéken nagyon kevés paleontológus működik. Ennek ellenére úgy látom, hogy elsősorban szakosztályi kirándulások szervezésével, / esetleg a területi szakosztályokkal közös rendezésben/ segíthetünk a problémán. E kirándulások uticélját össze lehetne kötni olyan laboratóriumok felkeresésével, ahol őslénytani munka is folyik. Gondolok itt például arra, hogy egy bakonyi kirándulást a balatonalmádi, vagy egy Mecsek-villányi kirándulást a komlói laboratórium meglátogatásával kellene összekapcsolni. E kirándulások akár "vándorgyűlés" jellegű is ölthetnek, melyen az adott terület őslénytani problémáival kapcsolatos előadások hangoznának el.

A Szakosztály általános célkitűzéseit tekintve, elmondható, hogy megfelelt a várakozásoknak, amennyiben mint új ismeretek bemutatására és viták rendezésére alkalmas fórum, sikeresen funkcionált, sőt bizonyos továbbképzési és pedagógiai feladatokat is ellátott. Így némileg hozzájárult a paleontológus specialistákat leginkább fenyegető veszély, a szakmai látókör "beszűkülésének" leküzdéséhez. Úgy érzem a jövőben is ez lesz talán egyik legfontosabb feladata a Szakosztálynak. A friss, széleskörű ismeretanyag ugyanis nemcsak a "szakmai általános műveltség" kelléke, hanem termékenyítően visszahat kinek-kinek a speciális kutatómunkájára, részfeladatának teljesítésére is /új módszerek, új szemlélet, ötletek, stb./.

Ehhez a problémakörhöz kapcsolódik a más tudományokkal való határterületek kérdése is. A paleontológia sajátos tárgyánál fogva földtani és egyben biológiai tudomány is. A geológiával és a geológusokkal való kapcsolatunkra nem szükséges külön kitérnem, hiszen mindennél többet mond, hogy Szakosztályunk a Magyarhoni Földtani Társulat keretében működik, és legtöbben, akik itt ülünk, részben vagy egészben geológusoknak tartjuk magunkat. Érdemes volna mindamellett fontolóra venni, hogy a sztratigráfusokon kívül szorosabb kapcsolatokat építsünk ki az iparban dolgozó geológusok felé. Ez annál is kívánatosabb lenne, mivel az őslénytan gyakorlati alkalmazása rajtuk keresztül realizálódik. Nemrég hasznos javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy a Gazdaságföldtani szakosztállyal közös rendezésben szervezzünk ankétot vagy kollokviumot az őslénytan - sokszor forintban lemérhető - alkalmazott földtani jelentőségének felmérésére.

Ugy gondolom a jövőben jobban kellene keresni a kapcsolatot a biológusokkal. Az utóbbiak részéről nem nagy az érdeklődés, még kevesebb a kezdeményezés, bár néhány neves biológustól hangzott el előadás a Szakosztályban. Távlatban elképzelhető, hogy közös rendezvényt tartsunk az Állattani, vagy más biológiai szakosztállyal, és így végre megvalósulhatna egy szélesebbkörű paleontológus-biológus találkozó.

Hasonló találkozásra tett kezdeményezés az 1967 évi evolúciós kollokviumon igen életképesnek bizonyult.

Azt hiszem nem lenne szükségtelen a későbbiekben egy olyan ankét szervezése sem, melyre matematikusokat

hivnánk meg. A matematika egyre szélesebb körben vonult be a paleontológiai kutatásokba. Az evolúció mélyebb megértése például aligha lesz lehetséges kibernetika nélkül, de az a hallatlan nagy név- és adattömeg, melylyel minden paleontológus küzd, ugyancsak rá kell hogy irányítsa figyelmünket a gépi adattárolás és feldolgozás problémáira.

Eredményeink mellett tehát még sok lehetőség vár megvalósításra. Az 1969-es év legfontosabb feladata azonban a Magyar Állami Földtani Intézet centennáriumi rendezvényeinek előkészítése és ebből Szakosztályunk tagsága a különböző bizottságokban és más területeken működve, közvetve vagy közvetlenül aktívan kiveszi részét. Ezért javasolnám, hogy a Szakosztály a szokásos "hétköznapi" programon kívül nagy rendezvényt, kollokviumot ebben az évben ne szervezzen.

Ezzel a vázlatos vissza- és előre pillantással a teljességre törekvés nélkül eredményeinket és feladatainkat kívántam vázolni és szereném kifejezésre juttatni azt a meggyőződésemet, hogy a Szakosztály nemcsak életképes, hasznos fóruma a paleontológiának, hanem további fejlődése előtt igen tág perspektívák állnak.